

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

13 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Gorea Tatiana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

Bejan Igor Xxxxx, născut la xx.xx.xxxx,
originar din Xxxxx, domiciliat Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 27.07.2017 - 02.07.2018;

Instanța de apel: 25.07.2018 - 15.10.2018;

Instanța de recurs: 21.01.2019 - 13.02.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 iulie 2018, Bejan Igor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 6 luni în penitenciar de tip semiînchis.

A fost admisă cererea procurorului, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului sumei de 1 088 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că Bejan Igor, la 15 aprilie 2017, aproximativ la ora 05.00, aflându-se pe adresa Xxxxx, manifestând un comportament agresiv și neadecvat, a inițiat o ceartă cu fiica vitregă Bejan Stela, după care acționând cu intenție directă, a aplicat violență fizică exprimată prin îmbrânciri și mai multe lovituri cu pumnul în regiunea capului și a feței în privința membrului familiei, fiicei Bejan Stela, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 1184/D din 01.06.2017, traumă cranio - cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală, care putea fi cauzată în rezultatul acțiunii traumatice a unui corp contondent și care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. avocatul Gorea Tatiana în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care în privința lui Bejan Igor să fie aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu aplicarea unui termen de probă.

În susținerea apelului, avocatul a invocat că prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 90 Cod penal, astfel n-a soluționat corect chestiunea cu privire la posibilitatea suspendării condiționate a executării pedepsei cu fixarea unui termen de probațiune.

Inculpatul are la întreținere 2 (doi) copii minori, Bejan Ion (a.n. 2012) și Bejan Georgeta (a.n. 2015), care locuiesc cu el la adresa str. Grenoble 130, ap. 23 A, mun. Chișinău. Sancțiunea infracțiunii de care este învinuit Bejan Igor, prevede muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau închisoare de până la 3 ani. Apărarea consideră că în cazul dat este posibil de aplicat lui Bejan Igor pedeapsă neprivativă de libertate, și anume cu suspendarea condiționată a executării acesteia cu aplicarea unui termen de probă.

3.2. partea vătămată Bejan Stela, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a aplica în privința lui Bejan Igor a unei pedepse mai aspre, sub formă de privațiune de libertate.

În susținerea apelului, partea vătămată a invocat că inculpatul a fost recunoscut vinovat de săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave, pentru care legea penală prevede privațiune de libertate pe un termen de până la 3 ani. De asemenea urmează de reținut că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție. Mai mult ca atât inculpatul anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare de violență în familie. Astfel, partea vătămată a considerat că sentința pronunțată în privința lui Bejan Igor este una prea blândă și scopul legii penale nu a fost atins, în situația în care în urma cauzării vătămarilor corporale a avut mult de suferit fizic și psihic.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018, s-a respins apelul părții vătămate ca nefundat.

S-a admis apelul declarat de avocatul Tatiana Gorea în numele inculpatului, cu casarea sentinței din alte motive, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în partea cheltuielilor de judecată și s-a pronunțat o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a respins cererea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru instrumentarea cauzei în mărime de 1 088 lei, fiind trecute în contul statului.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. Judecând cauza în apel, instanța a conchis a respinge ca nefundat apelul declarat de partea vătămată și admiterea apelului declarat de avocat, în numele inculpatului, cu casarea sentinței din alte motive, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în partea cheltuielilor de judecată și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin

care a respinge cererea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru instrumentarea cauzei în mărime de 1 088 lei și trecerea acestora în contul statului.

Colegiul a reținut că probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, au fost obținute legal, sunt admisibile conform prevederilor art. 95 Cod de procedură penală, fiind apreciate conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală. Starea de fapt și de drept stabilită prin sentință concordă cu probele administrate și apreciate de prima instanță, iar sentința cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, astfel este descrisă fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, forma și gradul de vinovăție a inculpatului, motivele și consecințele infracțiunii săvârșite, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care sunt respinse argumentele părții apărării.

Referindu-se la probele cauzei, instanța de apel a menționat că nu există temei pentru a da o nouă apreciere acestora, Colegiul fiind solidar cu concluziile cuprinse în sentință, dat fiind că sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită prin probatoriul administrat în cadrul procesului penal. Calificarea infracțiunii este efectuată corect, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute la articolul 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, *violența în familie adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.*

Motivele invocate în apelul avocatului, în numele inculpatului ce vizează condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu fixarea termenului de probațiune și în apelul părții vătămate ce vizează pedeapsa penală sub aspectul blândeții, Colegiul le-a apreciat ca fiind nefondate, or instanța de fond soluționând chestiunea cu privire la pedeapsa stabilită inculpatului, a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61 și 75 Cod penal, aceasta fiind aplicată în limitele legii.

Totodată s-a ținut cont și de faptul că inculpatul anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare, nu se află la evidența medicului narcolog, în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (3) Cod penal, infracțiunea săvârșită se califică ca fiind mai puțin gravă, careva circumstanțe atenuante nefiind stabilite.

Colegiul a mai reținut că în sentință se cuprind datele privind persoana inculpatului, gravitatea infracțiunii săvârșite și circumstanțele care influențează asupra pedepsei, fiind luate în considerație la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă, astfel prima instanță corect a concluzionat, că atingerea scopului pedepsei se va asigura prin aplicarea închisorii, în limitele respective.

Așadar, temei pentru condamnarea inculpatului cu suspendarea executării pedepsei cu închisoarea, nu se constată, or interpretarea judiciară a prevederilor art. 90 Cod penal, care constituie sediul instituției condamnării cu suspendarea executării pedepsei, în raport cu circumstanțele cauzei, persoana inculpatului și gravitatea infracțiunii săvârșite, precum și cu scopul legii penale enunțat la art. 61 alin. (2) Cod penal, determină concluzia că în speță nu există temei legal pentru aplicarea acestora.

De asemenea, instanța de apel a apreciat că nici temei pentru aplicarea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege nu se constată, de vreme ce în speță lipsesc circumstanțe excepționale ce ar justifica aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, prin urmare motivele invocate de apelanți în partea pedepsei, au fost considerate nefondate.

În altă ordine de idei, Colegiul analizând cuprinsul sentinței atacate, a observat că prima instanță incorect a soluționat chestiunea cu privire la cheltuielile judiciare, acestea în sumă de 1 088 lei încasate din contul inculpatului în beneficiul statului, reprezintă plata pentru efectuarea raportului de constatare nr. 1500 din 18 aprilie 2017, raportului de constatare nr. 984/D din 05 mai 2017 și raportului de expertiză judiciară nr. 1185/D din 01 iunie 2017.

Menționând prevederile art. 143 alin. (1) pct. 2), 227, 229 alin. (1) Cod de procedură și art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, Colegiul a apreciat drept incorectă soluționarea de către instanța de fond a chestiunii cu privire la cheltuielile judiciare, în acest sens menționând că cazurile de excepție, prevăzute la art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, sunt legate de cererile despre efectuarea expertizei, înaintate de părțile procesului penal, din inițiativă proprie și pe cont propriu. Prin urmare, prin prisma normelor de drept enunțate, în cazul în care se efectuează expertiza judiciară, plata respectivă se face de ordonatorul acestei expertize din bugetul alocat.

Ordonatorul expertizei judiciare, potrivit legislației, este organul de urmărire penală, instanța de judecată sau un alt participant al procesului penal, care are dreptul de a dispune sau de a solicita în mod independent efectuarea unei expertize judiciare, după caz, persoana participantă la procesul penal care a înaintat cererea în ordinea prevăzută la art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală și această cerere a fost admisă în condițiile legii.

Altfel spus, în cazurile când expertiza judiciară se efectuează la inițiativa organului de urmărire penală ori instanței de judecată - autorități abilitate ale statului, plata pentru cheltuielile suportate se face din contul bugetului de stat, iar în cazurile când expertiza judiciară se efectuează la inițiativa proprie și pe cont propriu de persoana participantă la procesul penal, plata respectivă se face din contul acestei persoane.

Prin urmare, în cauză, odată ce ordonatorul expertizei este o instituție abilitată a statului și respectiv, nu există cererea inculpatului privind efectuarea raportului și expertizei respective, prin prisma normelor de drept enunțate la punctul precedent,

rezultă, în mod cert și univoc, că plata pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, potrivit cărora a fost abrogat alin. (2) din art. 143 Cod de procedură penală, nu semnifică liberarea bugetului de stat de plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1), cu atât mai mult nu impun inculpatul să achite aceste cheltuieli judiciare. Abrogarea alin. (2) din articolul 143 Cod de procedură penală reprezintă uniformizarea legislației cu privire la plata expertizelor judiciare și ajustarea politicii de achitare a serviciilor conexe conform legii.

5. În numele inculpatului declară recurs ordinar avocatul Gorea Tatiana, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor emise, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia lui Bejan Igor să-i fie aplicată pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia și aplicarea unui termen de probă.

În susținerea recursului se invocă aceleași motive care au fost expuse și în cererea de apel declarată în numele inculpatului, cererea de recurs ordinar fiind de fapt o copie a cererii de apel.

5.1. Pe marginea recursului declarat procurorul depune referință prin care solicită respingerea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale, menționând că instanța de apel menținând sentința instanței de fond de condamnarea lui Bejan Igor la pedeapsa cu închisoare, și-a argumentat suficient soluția în sensul pedepsei penale stabilite, a ținut cont în deplină măsură de principiile generale de aplicare a pedepsei, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, iar în final stabilindu-i inculpatului o pedeapsă echitabilă.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.*

Colegiul reține că în susținerea recursului avocatul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, care prevăd că *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și când instanța de apel nu a individualizat corect pedeapsa.* Instanța de recurs

menționează însă că, prevederile la care se referă autorul recursului nu sunt aplicabile din punctul de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar servi ca temei de implicare a instanței în sensul casării deciziei instanței de apel.

Colegiul reține că, recurentul critică decizia contestată în partea ce ține de pedeapsa stabilită inculpatului, considerând-o prea aspră, solicitând în acest sens, stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia și aplicarea unui termen de probă.

Privitor la pedeapsa stabilită inculpatului de către instanțele de fond, Colegiul consideră că acestea și-au motivat just soluția adoptată în acest sens, acordând deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75, Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei, stabilite conform sancțiunii articolului incriminat, iar în sprijinul statuării respective relevă următoarele.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înlăture acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, instanțele de fond au ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

Instanța de recurs reține că solicitarea avocatului privind aplicarea în privința lui Bejan Igor a suspendării condiționate a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal, solicitare care de fapt nici nu a fost motivată de către recurent, este neîntemeiată, or doar faptul că ultimul nu este de acord cu pedeapsa stabilită de către instanța de judecată, considerând-o prea aspră, nu poate servi ca circumstanță pentru aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse neprivative de libertate.

Subsidiar, Colegiul penal relevă că, textul art. 90 alin. (1) Cod penal prin sintagma „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile

acestei norme. Acest fapt rezultă și din prevederile legale, care stipulează că: „*Dacă... instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei...indicând numai decît în hotărâre motivele...*”.

Astfel, din examinarea condițiilor în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facilitate, pe care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează că instanța de apel menținând sentința atacată în partea stabilirii pedepsei inculpatului, a pronunțat o decizie întemeiată și motivată, iar pedeapsa stabilită acestuia, răspunde scopului de corectare și reeducare prevăzut de art. 61 Cod penal, care va duce la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, iar argumentul invocat de recurent privind aplicarea pedepsei non privative de libertate, urmând a fi declarat ca neîntemeiat.

În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa, sunt juste iar criticile recurentului nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel. Reținând prevederile sus menționate, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat și potrivit legii decide inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Gorea Tatiana în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui *Bejan Igor*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 13 martie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun